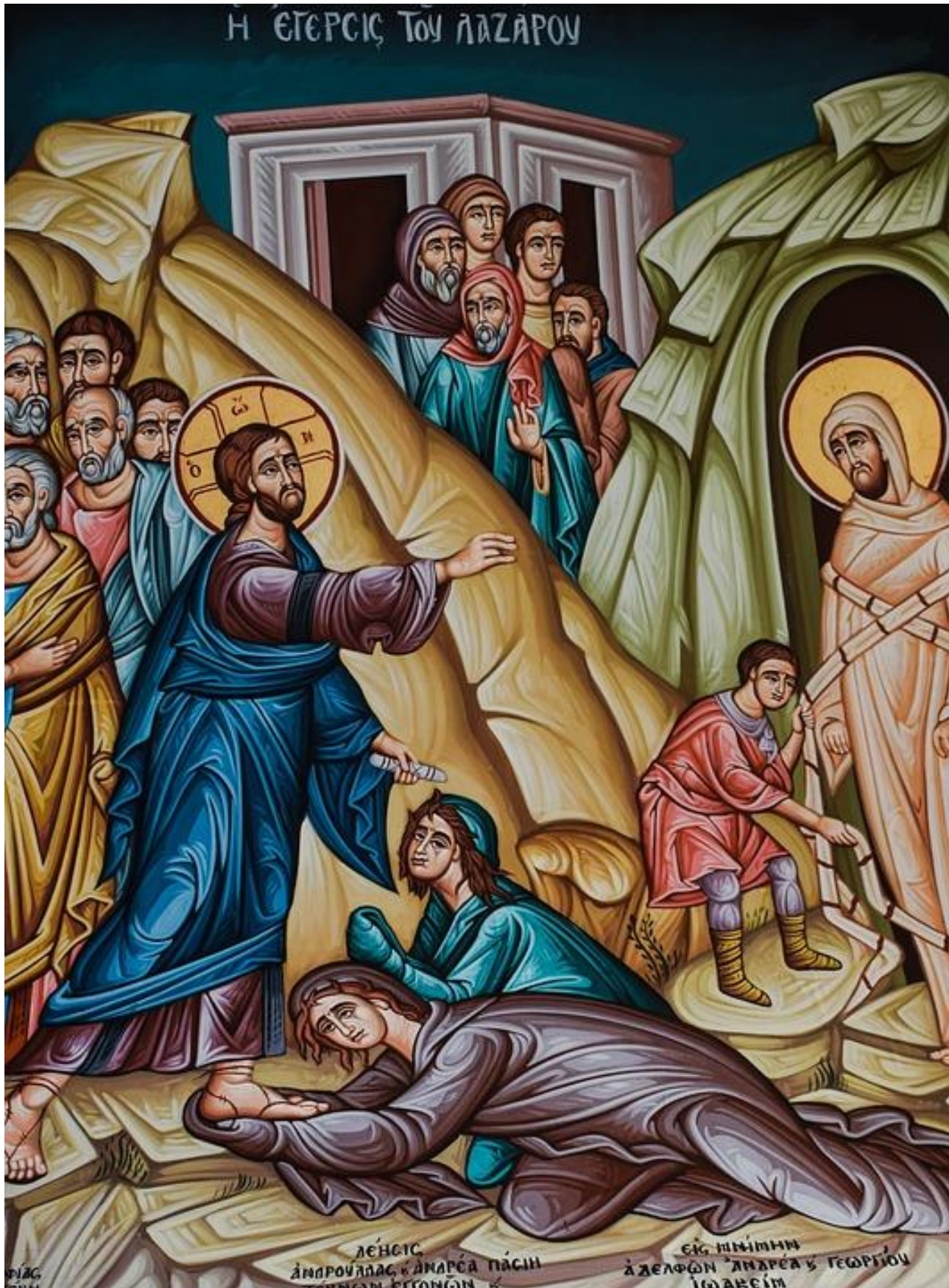

LAZARUS

Het evangelie van Johannes vertelt over een zekere Lazarus die overlijdt. Lazarussen, ze zijn er in allerlei soorten en maten. Mensen die de weg kwijt zijn geraakt en zich op dood spoor bevinden. Mensen van wie hun menswaardigheid en menselijkheid gestorven is. Mensen die levend begraven zijn in hun machteloosheid, onmachtig om de draad weer op te pakken. 'Ziende zijn ze blind en horende doof en niets begrijpen zij', zegt het evangelie. Het zijn levende doden.

Jezus uit zijn intense verdriet bij het graf van Lazarus. 'Jezus huilt', zo luidt in ieder geval de kortste en misschien ook wel de meest krachtige tekst uit de hele Bijbel. Meestal straalt hij als Zoon van God in het evangelie van Johannes majesteitelijke sereniteit en goddelijk overwicht uit. Alles onder controle. Als er één van de vele Lazarussen overleden is, dan raakt Jezus hevig geëmotioneerd. De evangelist benadrukt zijn menselijke kant. Hij was één van ons. Jezus huilt mee met onze tranen.

Eigenlijk staat er in het evangelie, dat Jezus de pijn en het verdriet toelaat. Hij kiest ervoor. 'Hij ontroert zichzelf', staat er letterlijk. Er zijn mensen die zich afschermen van de ellende van hun medemens. Uit zelfbehoud of onmacht. Jezus roept zijn volgelingen op zich niet stoïcijns op te stellen: onaangedaan en onverstoort. Hij vraagt om medeleven en medelijden. Jezus wekte Lazarus op. Misschien wekken wij door gevoel voor hen te hebben de Lazarussen van deze wereld tot nieuw leven.

Lezen: Johannes 11 : 28 – 44

'Jezus begon te huilen.' (Johannes 11 : 35)

Tot leven komen

Lazarus is gestorven en ligt begraven in een grafspelonk. Dat is het gegeven. Hopeloos dus. En toen kwam Jezus. Hij riep luid en duidelijk: 'Lazarus, kom naar buiten.' Met andere woorden: 'Kom weer tot leven!' En de evangelist vertelt, dat de dode tevoorschijn komt. Johannes noemt de opwekking van Lazarus een teken, een teken, dat verwijst naar Jezus die mensen tot leven wekt. In zijn naam worden nog altijd de Lazarussen van deze wereld 'gereanimeerd'. Om mensen hun leven terug te geven hoef je geen wonder te verrichten. Je hart te laten spreken, gevoel tonen, kan al heel wat teweeg brengen.

Lazarus.

Een zekere Lazarus wordt opgewekt. In de Bijbel komen we twee Lazarussen tegen. Het is de naam van een arme bedelaar voor wie de rijke zijn hart toesluit. Staat in het evangelie van Lucas. En er woont een Lazarus in Bethanië. Staat in het evangelie van Johannes. De dorpsnaam betekent 'woonplaats van ellende', 'plek van armoede'.

Geen wonder dat die Lazarus daar ziek wordt en sterft. Hoe kan het ook anders in zo'n omgeving. Er zijn commentaren, die de figuur Lazarus nader duiden als een mens die hun hart toesluit voor Jezus met wie het leven verbonden is. Wat een armoe! Hij is dan een levende dode om in termen van de Bijbel te spreken.

In totaal worden er dus maar twee Lazarussen in de Bijbel genoemd. In de wereld lopen er duizenden rond. Ze zijn er in allerlei soorten en maten. Mensen die de weg kwijt zijn geraakt en zich op dood spoor bevinden. Mensen van wie hun menswaardigheid en menselijkheid gestorven is. Mensen die levend begraven zijn in hun machteloosheid, onmachtig om de draad weer op te pakken. En dan komt Jezus. Hij wekt doden op. Jezus stuurt zijn volgelingen de wereld in, om zijn leven schenkende werk voort te zetten. Het kan nog altijd gebeuren: mensen komen uit hun graf van machteloosheid, onmenselijkheid en verdwaald zijn tevoorschijn. Ze ontvangen een nieuw leven.

Liefde

Twee Lazarussen worden met hun naam genoemd in de Bijbel. Via de krant, de televisie en nieuwsapps worden we geconfronteerd met duizenden anonieme mensen die geen leven hebben. 'Ik zou wel kunnen huilen, vanwege al die narigheid op de tv, maar in plaats daarvan ga ik naar de keuken om een lekker bakkie koffie te zetten', verklapt iemand zijn kop-in-het-zand-tactiek. Uit zelfbescherming worden blokkades opgeworpen om maar niet al te serieus te hoeven ingaan op wat moeilijk en zwaar is bij onze medemens. Voor de grafspelonk van Lazarus lag een grote afsluitsteen. 'Haal de steen weg!' beveelt Jezus. Ruim de blokkades in je leven op wil je oog krijgen voor mensen in nood ver weg en dicht bij hoor ik Jezus tegen ons zeggen. Er zijn er plenty die de blokkade van de weglooptactiek weten te overwinnen. Ze krijgen het voor elkaar het eelt op hun ziel te verwijderen. Ze ontdoen zich van het machteloze gevoel, dat er toch niets aan alle ellende te doen valt. Ze schuiven de verantwoordelijkheid niet door naar de overheid of een officiële instantie. Er zijn mannen die gewoon huilen bij het zien van alle narigheid. Het raakt hen diep. Net als het Jezus in zijn hart raakte. Hij gaf het voorbeeld. Mannen huilen.

Geëmotioneerd

Jezus huilt dus, vertelt de evangelist. Lazarus is gestorven en begraven. Zijn zussen Martha en Maria verwijten Jezus laksheid. 'Als U hier was geweest, Heer, zou onze broer niet gestorven zijn.' Klaagvrouwen laten luid en duidelijk van zich horen. Jezus raakt geëmotioneerd, vertelt de evangelist. Hun geloof in de almacht van het graf ergert hem -er is niets meer aan te doen- en hij voelt een diepe bewogenheid, een intens medelijden met iedereen die verdriet heeft. Hij vraagt vervolgens om hem naar de plek te brengen waar Lazarus begraven ligt. De evangelist noteert vervolgens

in ieder geval de kortste en misschien ook wel de krachtigste tekst uit heel de Bijbel: 'Jezus huilt.' 'Weet dat Jezus meehuilt met jouw tranen', heeft een jongerenbijbel bij deze tekst in de kantlijn staan.

'Wat heeft hij veel van Lazarus gehouden', duiden de omstanders Jezus' tranen. In een en dezelfde adem voegen zij een verwijt eraan toe: 'Hij die de ogen van blinden heeft geopend, hij had toch ook de dood van Lazarus kunnen voorkomen.' Jezus raakt opnieuw geëmotioneerd door deze opmerking. Hij 'ergert' zich staat er. De evangelist gebruikt een woord, dat met ergernis te zwak is vertaald. Jezus 'snuift van woede' staat er. Hij is verbolgen over het geloof van de mensen in de absoluteheid van de dood. Die krijgt niet het laatste woord. God heeft het laatste woord. Hij legt zich niet neer bij het kwaad dat mensen treft. Wij geloven in Jezus die de Opstanding en het Leven is, met als gevolg dat fatalisme geen onderdeel van onze levensovertuiging uit maakt. Wij geloven niet in het fatum, in het noodlot. Wij geloven in Jezus en het leven, dat met hem verbonden is.

Opzoeken

Jezus huilt. Zijn menselijkheid kan niet sterker benadrukt worden, dan dat het hier gebeurt. Hij lijkt overvallen te zijn door emoties. Niets tegen te doen. De tranen zijn niet tegen te houden. Niets is minder waar. De evangelist vertelt dat verdriet, ergernis, woede en bewogenheid Jezus niet overkomen. Hij wekt ze op. Er staat letterlijk: 'Jezus vertoornde zichzelf en bracht zichzelf in ontroering.' Als teken van zijn goddelijkheid vertelt de evangelist dat de Zoon van God deze intense betrokkenheid, zijn liefde, hem niet overkomt, maar opwekt. Jezus kiest ervoor om geraakt te worden door de ellende in de wereld. (Hij gaat niet even een bakkie koffie drinken.) Navolging van Jezus betekent diepmenselijk gevoelens toelaten en er niet voor weglopen of zelfs opwekken door bewust mensen in de problemen op te zoeken, hun graf in te gaan. Wie dat doet voelt, voelt van binnen een diepe drijfveer boven komen om tot actie over te gaan en te helpen. Medeleven, medelijden doet ook wat bij de ander. Het raakt. Het zou best wel eens zo kunnen zijn, dat gevoel toch weer een sprankje leven opwekt.

Nieuw leven

Jezus wekt Lazarus op uit het graf. Niet als stunt of mirakel maar als teken dat de dood in welke vorm dan ook absoluut niet te combineren valt met Jezus. De evangelist vertelt: Jezus overwint alle tegenzin die de dood met zich meebrengt, laat de steen voor het graf wegrollen. Zijn gebed straalt majesteitelijke kalmte uit. De Zoon van God is de situatie meester. Hij roept de naam van de dode. 'Lazarus!' Een naam die 'God redt' betekent. 'Lazarus kom naar buiten!' En God redt! De evangelist vertelt heel beeldend: 'De dode kwam tevoorschijn, zijn handen en voeten in linnen gewikkeld,

en zijn gezicht bedekt met een doek. Jezus zegt tegen de omstanders: 'Maak de doeken los, en laat hem gaan.' Wie denkt nu niet aan Pasen? Lazarus begint aan een nieuw leven. En velen met hem zijn een betere weg naar de toekomst ingeslagen.

'Ik ben Joram, zo heet ik, maar ik was vaak Lazarus, ik was vaak stomdronken. Ik wist dat ik me dood dronk, maar ik was niet bij machte op te houden. Sinds de dood van mijn vrouw ging alles verkeerd. Ik kon de eenzaamheid niet aan en vluchtte naar het café. Van het een kwam het ander. Ik verwaarloosde mezelf. Mijn werk ging er onder lijden, vaak had ik dan al teveel op. Ik werd ontslagen en toen was mijn leven helemaal doelloos. Ik zat begraven in het graf van mijn machteloosheid. Ik was zelf a.h.w. de zware steen die mijn gevangenis afsloot. Maar toen kwam Jezus en die zei: Lazarus kom naar buiten. En eigenlijk tot mijn eigen verbazing kwam ik naar buiten. Eenmaal uit mijn graf ben ik een nieuw leven begonnen. Zonder hem was me dat nooit gelukt.' Wie van ons wil voor Joram en al die andere Lazarussen een beetje Jezus zijn?